

philanthropen te vragen; met kunst en vliegwerk zou zij misschien te krijgen zijn, maar na een paar jaar, als het spelen met het speelpopje niet meer zoo aardig was, dan zou het beheer minder goed worden en ten slotte zou het blijken, dat men zich verblijd had met een ten doode opgeschreven kindje, en — het verplegen van zieken op zee was voor misschien een 50-tal jaren van de baan, zeer ten nadeele van de lijdende menschheid.

Zoo mag ook MICHAEL geredeneerd hebben, die evengoed als ik wist, dat er philanthropen op de wereld zijn.

Moet men zich niet meer dan verbazen, dat twee personen geheel onafhankelijk van elkaar, op hetzelfde oogenblik, *door den drang der omstandigheden*, er toe komen, om een zelfde overtuiging uit te werken, daarbij gebruik makende van precies dezelfde argumenten, deze aan het publiek op dezelfde wijze aanbiedende, om ten slotte te eindigen met een zelfde besluit: een naamlooze vennootschap? MICHAEL en ik weten zeer goed, dat het vormen van die naamlooze vennootschap uiterst moeilijk is, in ieder geval veel moeilijker dan te trachten het geld bij elkaar te krijgen met behulp van philanthropie; toch gaven wij aan de naamlooze vennootschap met al haar moeiten en beslommeringen de voorkeur, omdat wij wisten dat ons kindje dan voor goed bezorgd zou zijn. Mij, en waarschijnlijk ook MICHAEL, leek de zaak op philanthropischen grondslag onmogelijk; met de dubbeltjes tot basis lijkt ons die wel moeilijk, maar mogelijk.

Wilt ons dan, geachte collegae, ten goede houden, dat wij ons alleen met het mogelijke bezighouden!

Tolereert het, dat waar er zooveel geschreven en vergaderd wordt om de tuberculose te bestrijden, ook ik getracht heb, naar de mate van mijn krachten een scherfje tot die bestrijding bij te dragen!

Laat ik het U mogen toeroepen, dat een schip voor de verpleging van lijdens aan tuberculose, voortaan een onafwijsbare eisch is.

Staat mij toe mijn overtuiging aldus te formuleeren:

Voor de genezing van de meeste gevallen van tuberculose is een verblijf op zee, in den Noord-Oostpassaat bij Madeira, op een speciaal daarvoor ingericht zeilschip met hulpstoomvermogen, onder uitstekend medisch toezicht te beschouwen als het summum wat wij onzen zieken kunnen bieden.

Vaassen, Sept. 1905.

A. N. J. HANEDOES VAN ALMKERK.

ACUUT INTERMITTEEREND OEDEEM VAN DE VOORSTE LIP VAN DEN BAARMOEDERHALS.

Dr. J. C. HELDER maakt in het laatste nummer van dit *Tijdschrift* melding van een geval van acut intermitterend oedeem van de voorste lip van den baarmoederhals bij een zwangere in de 3de maand, en deelt in zijn epicrise mede, dat hij geen ander geval heeft kunnen vinden, waarbij deze aandoening in de eerste maanden der graviditeit voorkwam. Tegelijkertijd houdt hij zich aanbevolen voor inlichtingen, omtrent den aard dezer afwijking. „Dem kann geholfen werden”, om met ADOLF mee te spreken, en daarom wil ik trachten, dat naar vermogen te doen. Reeds in mijn eerste publicaties over dit lijden (zie *Geneeskundige Bladen* 1895 en *Sammlung klinischer Vorträge* N. F., n°. 128,

Mai 1895), heb ik meegedeeld, ten eerste het geval GUÉNIOT II, waarin een phthisica na een val in de derde maand der graviditeit het eerst last kreeg van de bewuste uitzakking, ten tweede, geval GUÉNIOT III, een waarneming, waarbij zich de eerste verschijnselen vertoonden ongeveer 2 maanden na het ophouden der laatste menstruatie; ten derde, het geval van SEGUIN, waar de prolaps gedurende de eerste maanden der graviditeit geconstateerd werd. En zulk soort van waarnemingen ontbreken ook in de latere literatuur niet geheel, alhoewel zij zeer zeldzaam zijn. Wat nu de genese, de aetiologie van het lijden betreft, in mijn eerste verhandeling wees ik er al op, dat een zekere praedispositie voor oedemen moet aanwezig zijn, opdat de lichte, mechanische oorzaken, die ik voor het direkte ontstaan van het bedoelde intermitteerend oedeem wilde aansprakelijk gesteld zien, in staat zouden worden, de afwijking in het leven te roepen. En vooral de studie van het circumscripste huid-oedeem van QUINCKE, dat enkele malen de slijmvliezen niet onaangetast laat en waarop ik door JOLLY was opmerkzaam geworden, hebben mij versterkt in mijn vroegere opinie, die ik dan ook krachtiger en scherper geformuleerd nader ontwikkeld heb in de *Geneeskundige Courant* van 21 Januari 1905. Ook de waarneming van Dr. HELDER zelve en van enkele anderen uit den laatsten tijd kunnen slechts strekken tot ondersteuning der hypothese, dat o. a. licht mechanisch en voortdurend terugkeerend geweld in staat is bij daarvoor geschikte personen het oedeem in het leven te roepen. Ik betreur het, dat Dr. HELDER ons zoo weinig verteld heeft van zijn waarneming en verzoek hem dringend in het belang onzer kennis dezer aandoening (want wij hebben nog vele en uitvoerige mededeelingen noodig om omtrent alle kwesties ten dezen in het reine te komen) nu of later nog mede te deelen, of er al of niet in de laatste maanden der zwangerschap of gedurende het puerperium recidieven zijn voorgekomen en of er al dan niet en welke bijzondere maatregelen genomen zijn, om die te voorkomen. Zulke uitvoerige berichten zijn noodig om te kunnen uitmaken, of wij met een eigenlijke of een toevallige zwangerschaps-ziekte te doen hebben.

Rijswijk, 2 Sept. 1905.

Dr. A. GEYL.

AANBEVELING VAN KARNEMELK EN KINDERMELK.

Geachte Redactie!

Ten zeerste zoudt gij mij verplichten, het volgende te willen opnemen.

Door den heer AUSKE BOOMSMA te Berlicum is aan de geneeskundigen een door mij geschreven circulaire gezonden, betreffende, op mijn verantwoording, door hem bereide karnemelk voor zuigelingen. Van deze gelegenheid heeft hij gebruik gemaakt, om tevens de aandacht te vestigen op door hem sedert jaren bereide kindermelk, „puritas” gedoopt. Deze onschuldige toevoeging maakt den indruk, alsof ik tevens voor dit product aansprakelijk ben, hetgeen niet in de bedoeling van den fabrikant heeft gelegen.

Ik wensch er op te wijzen, dat ik met „puritas” niets uit te staan heb, waarvan de bereiding mij onbekend is en de toevoeging omtrent „puritas” buiten mijn weten is aangebracht. Ik stel mij alleen verantwoordelijk voor de door hem bereide karnemelk.

Stiens, 3 September 1905.

Dr. L. DE JAGER.